

ΔΟΛΙΩΤΙΚΑ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ
ΣΥΛΛΟΓΟ ΔΟΛΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΤΟ ΔΟΛΟ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΖΗΣΕΙ

Πολλές φορές από τη στήλη αυτή προσπάθησαμε να ανασύρουμε στην επιφάνεια προβλήματα του χωριού μας, να επισημάνουμε παραλείψεις και να θιξουμε τα κακώς κείμενα. Όμως αυτή η αγωνιώδης φωνή δεν έχει στενό τοπικιστικό χαρακτήρα αλλά εκτείνεται σε όλη σχεδόν την επαρχία μας αυτών των χωριών. Πολλά έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια στα χωριά μας που βελτίωσαν τη ζωή με κρατική βοήθεια είτε με την αμέριστη συμπαράσταση συλλόγων, αδελφοτήτων κλπ. Και για να περιορισθούμε στο χωριό μας αυτό δεν ξέφυγε από τον κανόνα. Όμως εκεί που όλα χλωαίνουν και που τα νύχια μιας κοινής μοίρας μεταξύ τους είναι η καταθλιπτική ερμηνεία που τείνει να γίνει εθνική συμφορά. Λίγοι γέροι απέμειναν να τα στηρίζουν αλλά για πόσο ακόμα; Η ζωή τους ανθρώπων, που είναι οι καλλίτεροι εκπαιδευμένοι της σθηνείας με τη μέρα και με την ώρα. Πως όμως θα μπορούσε να αντιστραφεί αυτή η ζοφερή εικόνα; Η λύση

είναι μία και μοναδική. Χρειάζονται άνθρωποι και μάλιστα άνθρωποι νέοι που θα πάρουν τη ζωή στα χέρια τους θα ζυμωθούν με αυτή και θα πλάσουν την καινούργια μορφή του χωριού μας. Αλλά ποιοί είναι αυτοί οι άνθρωποι και με ποιό τρόπο μπορούν να ενσωματωθούν στα χωριά μας.

Όλοι γνωρίζουμε το δράμα των Βορειοηπειρωτών Ελλήνων που κατά στίφη περνούν τα σύνορα αναζητώντας μια καλλίτερη τύχη μια πιο ανθρώπινη ζωή. Ένα αγαθό που τόσο στερήθηκαν και που τόσο απεικονίζονται αναζητούν ανάμεσά μας. Να λοιπόν μια ατέλειωτη δεξαμενή ανθρώπινου υλικού που τόσο πολλά το δένουν μαζί μας και πολύ λίγα το χωρίζουν. Μπολιασμένοι και αυτοί κάποτε στον ίδιο κοινωνικό ιστό με κοινές πολιτιστικές και πολιτισμικές καταβολές, κοινή θρησκεία, αντιστάθηκαν ολόκληρες δεκαετίες σε μια ισοπεδωτική θύελλα αφανισμού του ανθρώπινου εγώ στο όνομα κάποιων επίπλαστων προσδοκιών.

Ιστορική επιταγή αλλά και εθνική ανάγκη μας πειθαναγκάζει να δούμε το θέμα με όλη τη σοβαρότητά του.

Κάποιες λοιπόν οικογένειες Βορειοηπειρωτών θα μπορούσαν να εγκατασταθούν και στο χωριό μας. Το μακροχρόνιο αλλά και άμεσο όφελος θα ήταν τεράστιο ενώ η ζημιά ανύπαρκτη. Και αυτό στηρίζεται εύλογα και πειστικά στην εγκατάσταση των οικογενειών στο Δολό στη δεκαετία του '50 χάρις στις οποίες το Δολό επέζησε μέχρι σήμερα. Θα ήταν έλλειψη σεβασμού στην ιστορία του χωριού μας αν παραβλέψουμε τα θετικά στοιχεία που προέκυψαν από το γεγονός αυτό και που μπορεί ο καθένας μόνος του να απαριθμήσει. Και φτάνουμε στο σήμερα που κρίνεται πάλι επιτακτικότερη η ανάγκη της μετάγγισης ανθρώπινου δυναμικού.

Όμως αυτό δεν εξαρτάται μόνο από τη δική μας θέληση. Θα απαιτηθεί και η αρωγή της Πολιτείας με τη λήψη κάποιων μέτρων προς την κατεύθυνση αυτή. Το πρώτο και

βασικότερο είναι η εξεύρεση στέγης. Όποιος Δολιώτης θα διαθέσει τη κραυγή αυτής της αγωνίας και διαθέσει κάποιο σπίτι ως πράξη κατά πως αξίζει στον τίτλο του Δολιώτη που φέρει. Πάντως εμείς σαν σύλλογος αλλά και η κοινότητα όπως και οι λοιποί φορείς θα ενθαρρύνουμε την προσπάθεια και το θαλάντιό τους. Βέβαια πιθανόν να υπάρξουν και κάποιες απόψεις διαφορετικές, η ουσία όμως του προβλήματος δεν αναιρείται. Όλοι θέλουμε ανθρώπους που γρήγορα θα αφομοιωθούν μαζί μας. Σε τίποτε δεν θα παραβλάψουν τους ήδη υπάρχοντες κατοίκους. Αντίθετα θα γίνουν μια λάμψη ελπίδας και παρηγοριάς που θα απαλύνει την ασκήτη ζωή της ερήμωσης.

Έτσι το Δολό θα εξακολουθήσει να υπάρχει και τα Δολιώτικα θα έχουν ένα ζωντανό αντικείμενο να πραγματεύονται και όχι ένα μουσειακό είδος που κάποτε υπήρχε αλλά τώρα εξέλιπε.

ΤΖΟΒΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΕΣ

ΤΟ ΔΟΛΟ ΜΑΣ

Του ΔΗΜ. ΠΟΤΣΗ

Η εφημερίδα μας τα ΔΟΛΙΩΤΙΚΑ με το φύλλο αυ-
τού του Μαρτίου κλείνει επτά
χρόνια ζωής, και παραδίδεται
στα χέρια των Δολιωτών και
των φίλων του χωριού μας.

Τα ΔΟΛΙΩΤΙΚΑ αποτε-
λούν μια τεράστια προσπάθεια
των Συλλόγων μας για να εξο-
ρίσει ένα μέρος τουλάχιστον
από το χρέος του προς το χωριό
μας το ΔΟΛΟ.

Μάσα στα φύλλα της αναφέ-
ρουμε κάθε τι το σημαντικό απ'
το γεγονός του χωριού μας,
από ιστορία, λαογραφία, διάφο-
ρα άλλα ντοκουμέντα, και πολλά
αυτά που θα αξίζει τον κόπο να

συνεχίσουμε αυτή μας την προ-
σπάθεια.

Προσπαθήσαμε και συνεχώς
θα προσπαθούμε να δώσουμε, σ'
όλους σας που περιμένετε την
εφημερίδα σας, την πιο πιστή
και την πιο πλήρη εικόνα του
χωριού μας των περασμένων και
των τωρινών ετών. Ίσως υπάρ-
χουν πολλά ακόμα που θα μπο-
ρούσαν να γραφτούν μέσα στα
«ΔΟΛΙΩΤΙΚΑ» για το χωριό
μας, αλλά δυστυχώς οι χωριανοί
μας (και απευθύνομαι σ' αυτούς
που βρήκαν απ' τους γονείς τους
τεράστιες βιβλιοθήκες και άπει-
ρα χειρόγραφα (με ντοκουμέντα)
και τα κρατούν καταχωνιασμένα

στα μπαούλα τους και δεν θέ-
λουν να συμβάλλουν στην προ-
σπάθειά μας αυτή, παρ' ότι πολ-
λές φορές τους ενοχλήσαμε.

Εντυχώς υπάρχουν και χω-
ριανοί που μας τροφοδοτούν
ανελλιώς με τα χειρόγραφα
τους και τα γραφόμενά τους και
σ' αυτούς αξίζει ένα μεγάλο εύγε
και πάρα πολλά ευχαριστήρια.
Έχουμε πολλές πληροφορίες ότι
πολλοί χωριανοί έχουν παλιά έγ-
γραφα και πολύ παλαιά φωτο-
γραφικά υλικό με εξαιρετική
αξία για τα «ΔΟΛΙΩΤΙΚΑ» σή-
μερα. Τους κάνουμε για άλλη μια
φορά ΕΚΚΛΗΣΗ να μας στεί-
λουν ότι έχουν για δημοσίευση

ΟΜΙΛΟΥΝ ΟΙ ΔΟΛΙΩΤΕΣ

Συνεχίζουμε και στο φύλλο
αυτό, τη δημοσίευση μιας σει-
ρας συνεντεύξεων με τους συγ-
χωριανούς μας. Μας παρου-
σιάζουν τις αναμνήσεις, τις
εμπειρίες και τους αιτιματι-
σμούς τους για καυτά προβλή-
ματα του χωριού που αφορούν
τους μας.

Είναι προχωρημένη η ώρα.
Ένα βαθύ σκοτάδι και τα
πυρκαχίσια διακρίνονται διανύοντα
στον κατασκότεινο ουρανό.
Εκεί και ο Γαλαξίας διακρί-
νεται με όλη τη συνοδεία του.
Αυτοσφαιρα ζεστή και η πα-
ρά μεγάλη και συμπαθητική.
Εξοικονομεί τα κεράσματα της
καλοσύνης και με λαμπαρ-
νά το καταβροχθίσουμε. Ο φω-
τός σε πολλά θέματα ήρεμη
σε πολλή γλαφυρή. Όλοι είμαστε Δο-
λιώτες. Άλλοι αταξιδεύουν και
αυτοί ταξιδιμένοι στην πόλη
και την Αμερική. Δεν ξέρω, κά-
ποις έτσι απότομα μας ήρθε να
παιζουμε ως το πούμε παίρνο-
ντας συνέντευξη από τους πα-

ριστάμενους. Πήρα το μαγνη-
τόφωνο και έτσι όπως απρόδο-
πτα το έφερα μπροστά στον κ.
Νίκο Διαμαντόπουλο. Και τσους
του προσφέρω την πρώτη ερώ-
τησή.

— Μου λέτε σας παρακαλώ
εσείς οι ταξιδιμένοι συγχωρι-
ανοί μας της Αμερικής, εδώ και
πολλά χρόνια, τί αισθήματα
έχετε για τη γενέτειρά σας και
ιδιαιτέρως η νέα γενιά που δεν
τη γνωρίζει;

— Όλοι τους επιθυμούν να
επισκεφθούν την Ελλάδα και
ιδιαιτέρα τη γενέτειρά των γο-
νέων τους. Πρόπερσι ήρθαν
όλοι οι δικοί μου αγόρια, κό-
ρες και εγγόνια. Έμειναν κα-
τενθουσιασμένοι και περιμέ-
νουν ευκαιρία να ξανάρθουν.
Αγατούν και ζουν δίχως περι-
πέτειες και ταλαιπωρίες. Εμείς
οι γεροντότεροι θέλουμε να
επισκεπτόμαστε συχνότερα τα
χωριά μας. Εγώ π.χ. έρχομαι
με τη σύζυγό μου κάθε χρόνο.
Όντας στην Αμερική νοσταλγώ
το χωριό μου και δεν βλέπω

την ώρα πως να γυρίσω. Πόθος
μου είναι να σας ανταμώσω
όλους εδώ να χαίρομαι το πα-
τρικό μου και να βλέπω τους
συγγενείς μου. Η ολιγόμηνη
εδώ παραμονή μου θέλω να εί-
ναι μια γνωστοποίηση στους
φίλους μου ότι θάρω και πάλι
του χρόνου και τους δίνω το
θάρος να έρχονται και αυτοί να
ανταμώνουμε στον ίδιο χώρο,
να χαϊρόμαστε όλοι μαζί.

— Σαν Δολιώτες πως είστε
οργανωμένοι στην Αμερική;

— Από τη νοσταλγία που
νιώθουμε για τον τόπο μας και
την επιθυμία μας να φανούμε
χρήσιμοι έστω και από μακριά
οργανώσαμε την αδελφότητα
Δολού Αμερικής. Τόσο εγώ όσο
και ο Παύλος Μπέντζιος πατέ-
ρας του ομώνυμου απογόνου,
είμαστε πρωτοπόροι σ' αυτόν
τον σκοπό.

— Πότε συγκροτήθηκε η
Αδελφότητά σας;

— Οργανωθήκαμε τον

Συνέχεια στην 4η σελ.

με την ρητήν υποχρέωσή μας, να
τους τα επιστρέψουμε πίσω χω-
ρίς την παραμικρή φθορά.

Οι λίγοι άνθρωποι που μέ-
νουν σήμερα στο χωριό μας κά-
νουν ότι μπορούν να μείνουν ζω-
ντανό, αλλά όσο περνάει ο και-
ρός μειώνεται εις το ελάχιστον,
εν τούτοις η εφημερίδα μας που
γράφει αυτά δεν αποτελεί τον
επικηδεύον ούτε ταφόπετρα στο
αγαπημένο μας χωριό, γιατί πι-
στεύουμε ακράδαντα ότι η σημε-
ρινή εποχή, δεν αποτελεί εποχή
παρακμής για το χωριό μας, αλ-
λά μια κάποια μεταβατική περιό-
δο για μια καλύτερη εποχή.

Οι γενιές που πέρασαν απ'
το χωριό μας αγωνίστηκαν για
να φέρουν σ' αυτό τα αγαθά του
πολιτισμού που είναι: δρόμος,
φως, νερό, εκκλησία, σχολείο. Η
δική μας γενιά είδε αυτά τα
πράγματα να πραγματοποιούν-
ται και να επιτυγχάνονται με
μεγάλες θυσίες και κόπους.

Το χωριό μας σήμερα έχει
μείνει σχεδόν έρημο απ' ανθρώ-
πους. Τώρα που έφθασαν αυτά
τα αγαθά του πολιτισμού στο
χωριό μας οι άνθρωποι που
αγωνίστηκαν γι' αυτά δεν βρί-
σκονται εκεί να τα απολαύσουν,
διότι άλλοι έφυγαν για τις πό-
λεις και άλλοι δυστυχώς πέθα-
ναν.

Παρά ταύτα όμως αυτοί που
ζουν αλλού, εάν θέλουν μπορούν
και από μακριά ακόμη, αν βοη-
θήσουν να κρατηθεί ζωντανό και
όρθιο για μια ακόμη φορά, το
ΔΟΛΟ ΜΑΣ.

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΧΩΡΙΟ

ΤΟ ΚΑΦΕΝΕΙΟ

Το καφενείο, όπως και παλιότερα γράψαμε, βρίσκεται σε κακή
χάλια. Όλο το χειμώνα παρέμεινε κλειστό. Αργότερα, αν τελικά
ανοίξει, θα είναι ακατάλληλο σαν οίκημα. Χρειάζεται επισκευή
και ίσως και κάποια μετατροπή. Το θέμα απασχολεί πολύ τους
κατοίκους καθώς και το κοινοτικό συμβούλιο, χωρίς μέχρι στιγ-
μής να έχει δοθεί μια λύση γιατί σκοντάφτουν στο οικονομικό.

Τώρα με την ευκαιρία των εορτών του Πάσχα, που θα έρθουν
και άλλοι χωριανοί, ας γίνει μια συγκέντρωση να κουβεντιαστεί
το θέμα μήπως και βρεθεί κάποια λύση.

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Η άφιξη πολλών οικογενειών από την Βόρειο Ήπειρο, προ-
βληματίζει όλους μας — συλλόγους και κατοίκους των χωριών.
Μια σκέψη είναι η εγκατάσταση τέτοιων οικογενειών, δυο ή
τρεις, στο χωριό μας, με την ελπίδα του ξαναζωντανέματος.

Σερίνησε μια τέτοια κίνηση και θέλουμε σήμερα να κάνουμε
γνωστό σ' όλους τους χωριανούς μας πως υπάρχουν τέτοιες
οικογένειες, με παιδιά, που ενδιαφέρονται να εγκατασταθούν
στο χωριό μας.

Επειδή όμως το πρόβλημα είναι η στέγασή τους, γι' αυτό
παρακαλούμε τους χωριανούς μας εάν κάποιος προτίθεται να
παραχωρήσει τη στέγη του ας μας ειδοποιήσει.

ΠΕΝΘΗ ΣΤΟ ΔΟΛΟ

Πολύ θανατικό έπληξε φέτος το χωριό μας. Περισσότερες
φορές χτύπησε λιγότερα παρά χαμόδυνα η καμπάνα. Τα πε-
ρισσότερα σπύλα πενθούν.

Τελευταία ο Κωσταντάς, χτυπημένος από το βαρύ πλήγμα
του χαμού του παιδιού του, αποχαίρεται τη ζωή. Πολλοί συγ-
γενείς, χωριανοί, φίλοι και γνωστοί κατέκλυσαν την εκκλησία να
χαϊρέψουν για τελευταία φορά τον Κωσταντά στο μεγάλο του
ταξίδι.

Εκ μέρους των χωριανών μας, που πόνεσαν πολύ για το
χαμό του, αποχαίρεται το νεκρό ο Γιώργος Νάστος λέγοντας:

«Αγαπητέ και αξέχαστε Κώστα Κωσταντά,
Αυτή τη στιγμή εκ μέρους όλων των Δολιωτών νοιώθω την
ανάγκη να εκφράσω την αγάπη και την ευγνωμοσύνη όλων μας
για όσα έκανες για το χωριό μας. Γιατί ήσουν πραγματικά ένας
αγωνιστής σ' όλη τη ζωή σου. Δημιούργησες μια πολυμελή οί-
κογένεια και αγωνίστηκες να μεγαλώσεις τα παιδιά σου και να
τ' αποκαταστήσεις κατά τον καλλίτερο τρόπο. Όταν μετά τον
εμφύλιο που το χωριό μας ήταν ρημαγμένο από κόσμο, αντα-
ποκρίθηκες στο κάλεσμα του αιμνήστου Θανάσιμου και ήρθες
στο χωριό μας με όλη την οικογένειά σου και τους συγγενείς
σου και του έδωσες την πρώτη ζωντάνια.

Όλα τα χρόνια εργάστηκες για την προκοπή του χωριού μας.
Κατά την διάρκεια της οκταετούς προεδρικής σου θητείας συ-
νέβαλες όσο σου ήταν δυνατόν να γίνουν πολλά έργα στο χωριό.
Δεν έλειψες ούτε μια μέρα απ' το καθήκον σου. Αλλά και το κα-
φενείο του χωριού μας το κράτησες σταθερά μέχρι την τελευταία
στιγμή. Ήσουν σ' όλους αγαπητός. Όχι μόνο σε μας αλλά και
σ' όλα τα χωριά του Πωγωνίου. Όλοι θα περνούσαν απ' τον Κω-
σταντά να πιούν το τσιπούρο ή τη μπύρα τους — το χόμα του
χωριού που θα σε σκεπάσει ας είναι ελαφρό.

Αιώνια σου η μνήμη αξέχαστε Κωσταντά».

ΟΜΙΛΟΥΝ ΟΙ ΔΟΛΙΩΤΕΣ

Συνέχεια από την 2η σελ.

Οκτώβριο του 1937.

— Από τότε μέχρι σήμερα τί έχει προσφέρει η Αδελφότητά σας για την ανάπτυξη του χωριού;

— Ο Παύλος Μπέντζιος πριν έρθει στην Αμερική ήταν στην Κων/πολη. Αν προσέξτε στην εκκλησία του Αγ. Νικολάου θα δείτε πολλές εικόνες με την απεικόνιση Παύλος Μπέντζιος. Αυτή έγινε εν ονόματι των εν Κων/λει Δολιωτών. Εδώ στην Αμερική συγκεντρωθήκαμε 17 Δολιώτες και βάλαμε από 35 δολ. ο καθένας — μια αξιολογία για την εποχή προσηφία — και ιδρύσαμε την Αδελφότητά μας. Σκοπός μας ήταν να φανούμε χρήσιμοι για το χωριό. Πρώτη μας φροντίδα ήταν να προσφέρουμε 2 καμπάνες στο νεοκτιστο καμπαναριό της εκκλησίας μας. Είχε τρεις καμπάνες και μία καμπάνα. Αγοράσαμε καμπάνες για τις άλλες δύο καμπάνες για να καμπανίζουν στους εν Ελλάδι συγχωριανούς μας ότι και αυτοί πρέπει να ξυπνήσουν και να ενδιαφερθούν για τις ανάγκες του χωριού μας.

— Σήμερα πόσα μέλη έχει η Αδελφότητά;

— Τα μέλη είναι μόνο άνδρες οικογενειάρχες. Κατά συνέπεια όλα τα μέλη της οικογένειας, γυναίκες και παιδιά θεωρούνται αιρετά μέλη της αδελφότητάς. Είναι γραμμένες 20 οικογένειες.

— Ποιά είναι η συνδρομή τους στην αδελφότητα;

— Πληρώνουν 20 δολ. το χρόνο κάθε μέλος. Θυμάμαι το 1955 δωρήσαμε στην Κοινότητα ένα αγροτικό τρακτέρ με όλα του τα εξαρτήματα δια μέσου του Συμβουλίου των Εκκλησιών. Μας κόστισε τότε 6,5 χιλ. δολ. Φροντίσαμε να έρθουν στο Δολό δύο γεωπόνοι να διδάξουν τη χρήση του τρακτέρ και στους Δολιώτες πως και τί φυτείες να καλλιεργήσουν. Φροντίσαμε να σταλεί και σπορά καλαμποκιού. Σ' αυτήν την προσπάθεια συμπαράστατή μας είχαμε τον Θανάση Λατσούνα.

— Το τρακτέρ και τα εργαλεία του δυστυχώς, κ. Νίκο, βλέπω να είναι πεταμένα σε διάφορες γωνίες του χωριού. Έχουν σκοουριάσει. Έτσι σαν δωρητές βλέποντας την δωρεά σας να στέκεται έτσι τί αισθάνεσθε;

— Ειλικρινά λυπούμαι που δεν βρέθηκαν άνθρωποι να το χρησιμοποιήσουν στις καλλιέργειες και σκούριασαν. Στο αντίκρισμά τους δάκρυσα. Είναι μνημεία και θα έπρεπε να έχουν κάποια άλλη θέση και τύχη. Παρ' όλο που είναι αποπλησμένα και παλαιωμένα μπορούν να στηθούν σε κάποιο χώρο ως μνημεία ευγνωμοσύνης.

— Αν μου επιτρέπετε εσείς ύστερα από τόσο χρόνο ξενιτειάς πώς βλέπετε το χωριό;

— Βλέπω ότι πράγματι γίνονται κάποιες προσπάθειες για καλλιέργεια της ζωής στο χωριό. Επισκευάζονται παλιά σπιτία, χωράφια περιφράζονται, δένδρα φυτεύονται, οι σκεπές πολλών σπιτιών ανανεώθηκαν, το χωριό κοκκίνισε από τα κεραμίδια. Κάθε χρόνο που έρχομαι βλέπω κάτι καινούργιο. Και εφέτος στη γειτονιά μας άρ-

χισε ένα σοβαρό έργο που πιθανόν θα εξελιχθεί σε ξενώνα. Αυτά είναι ενθαρρυντικά και παραδείγματα προς μίμηση. Ακόμα υπάρχουν βασιλικές ελλείψεις. Το χωριό μας δεν έχει ένα καφενείο όπως του πρέπει. Έναν ευπρεπισμένο χώρο που θα συγκεντρώνονται οι κάτοικοι χειμώνα και καλοκαίρι, μια ξεστή γωνιά καθαρή και εξοπλισμένη με τα είδη πρώτης ανάγκης.

— Νομίζετε ότι οι περιορισμένες επισκευές που βλέπετε στα σπιτία και οι μεμονωμένες προσπάθειες να συντείνουν σε κάποια σχετική ανόρθωση;

— Καθώς παρατήρησα το καλοκαίρι έρχονται αρκετοί επισκέπτες και αρκετοί νέοι. Αρκετά είναι τα παιδιά που παίζουν και χαίρονται το ύπαιθρο. Βλέπω στο πρόσωπο όλων ικανοποίηση και ακούω υποσχέσεις για μελλοντικές επισκέψεις με φίλους τους αυτή τη φορά. Τους αρέσει το χωριό, η φυσική του ομορφιά, η ιδιορρυθμία του, η γαλήνη και λιτότητα που κυριαρχεί εδώ.

— Ας ευχηθούμε ότι γρήγορα το χωριό μας θα αποκτήσει την αρχική του δόξα. Για ένα διάστημα μετά την κατοχή ήταν εντελώς άδειο. Τώρα άρχισε και κινείται. Σας ευχαριστώ για τα καλά σας λόγια, τις κρίσεις και παρατηρήσεις σας. Και τώρα ας απευθύνω λίγες ερωτήσεις στην καλή σας σύζυγο την πραγματική λάτριά του χωριού.

— Εσείς κ. Βάσω πώς βλέπετε τις γυναίκες του χωριού;

— Εκτιμώ, σέβομαι και αγαπώ τις γυναίκες του τόπου μας. Όπως και παλιά δεν στερούνται δυναμικότητας. Με μεγάλο ενδιαφέρον νοικοκυρεύουν τα σπιτία τους. Ιδιαίτερα τα εγγόνια τους που έρχονται το καλοκαίρι και μένουν για πολύ καιρό. Την καθαριότητά τους, το ντύσιμο και την εργατικότητα τους, πράγματι την θαυμάζω. Τόσο τις μόνιμες όσο και αυτές που έρχονται το καλοκαίρι. Τους βραδυνούς τους περιπάτους στο τσιουμπάρι και την Αγία Τριάδα σε ομάδες και την παραμονή τους στο φτωχικό καφενείο του χωριού μας, να συζητούν μαζί με τους άνδρες. Τις ζηλεύω πραγματικά και αισθάνομαι περήφανη για την καταγωγή μου.

— Μήπως ορισμένες σας φαίνονται λίγο περήφανες;

— Αυτό μην το παρεξηγάτε κ. Λευτέρη. Είναι συνέπεια της σύγχρονης κοινωνικής ζωής και ανάπτυξης της χώρας. Όσο για τις παλαιότερες, αυτές υπήρξαν πράγματι ηρωίδες. Έζησαν πολλά χρόνια μόνες με τους άνδρες τους στην ξενιτειά. Κυβέρνησαν με αξιοπρέπεια τα σπιτία τους και μεγάλωσαν τα παιδιά τους, κράτησαν την παράδοση και στις δύσκολες στιγμές του έθνους υπήρξαν ηρωίδες, κουβαλώντας πολεμοφόδια στις βουνοκορφές, συμμετέχοντας ενεργά στον αγώνα.

— Παρ' όλα αυτά εσείς πώς βλέπετε την σύγχρονη γυναίκα στην ανάπτυξη του τόπου; Εκτός από την ενεργ-

ητικότητα τους, μαθαίνω ότι η πλειοψηφία του συμβουλίου της Αδελφότητας Αθηνών είναι γυναίκες και ένας μόνο άνδρας. Αυτό δεν είναι σημάδι ότι δεν το βλέπουν κάτω μπρος στους ριψάσπιδες άνδρες;

— Παρατηρείται το φαινόμενο ότι τόσο οι νέες κοπέλες, όσο και οι νέοι απομακρύνονται από το χωριό. Νομίζετε ότι η ροή αυτή θα λήξει κάποτε;

— Το ελπίζω και το πιστεύω.

— Η σύντομη παραμονή γυναικών στο Δολό θεωρείται πρόσδοος;

— Οι συνθήκες για τις εργαζόμενες δεν επιτρέπουν μακρόχρονη παραμονή. Η παρουσία τους και μόνο και η ταυτόχρονη προσπάθεια κάτι να κάνουν, κάτι να προσφέρουν και να φέρουν εδώ τους οικογενειακούς τους φίλους, τους συγγενείς ή να στείλουν τα παιδιά τους στις γαλιάνες τους, νομίζω ότι πρέπει να θεωρείται πρόσδοος.

— Και κάτι τελευταίο. Εσείς ύστερα από ολιγόμηνη εδώ παραμονή, θα φύγετε για την Αμερική και θα αφήσετε το σπίτι σας στη φροντίδα και επίβλεψη των καλών σας γειτόνων. Στην επιστροφή σας βλέπετε μήπως να συνέβει τίποτα που δεν πήγε καλά κατά την απουσία σας;

— Όχι, το βρίσκω πολύ εντάξει. Πέρισον πριν φύγω φύτεψα σε μια γωνιά του κήπου μας με μεγάλη χαρά 45 σκόρδα. Η κ. Κουτσουμπίνα με πληροφόρησε την άνοιξη ότι τα σκόρδα μου ήταν θαυμάσια και ολοπράσινα. Όταν όμως ήρθα μ' όλη την προσπάθεια μου δεν βρήκα ούτε ένα. Εξαφανίστηκαν! Καλά αυτός που τα πήρε δεν μπορούσε να αφήσει ούτε ένα, τουλάχιστον έστω για δείγμα; ήταν ανάγκη να τα ξεριζώσει και τα 45;

— Λένε ότι στο χωριό μας υπάρχουν τυφλοπόντικες. Μήπως αυτοί κάνουν τη ζημιά;

— Δεν μπορεί, θα άφηναν κάποιο σημάδι. Μήπως τρώει και οι τυφλοπόντικες τα σκόρδα;

— Ας ευχηθούμε ότι του χρόνου που θάρθετε, εκείνος που τα ξεριζώσε θα φιλοτιμηθεί και θα φυτέψει διπλάσια, μια και έχετε τόση αδυναμία στα σκόρδα. Πιθανόν να λογάρισε ανθόπινα ότι η μυρωδιά του σκόρδου δεν θα σας είναι και τόσο ευχάριστη. Πάντως σας ευχαριστώ για το χιούμορ και τις εντυπώσεις σας.

Έτσι λοιπόν καλαμπουρίζαμε εκείνο το βράδυ έχοντας παραπλεύρως μου και τον παιδικό φίλο, τον Παύλο Διαμαντούκο, που εκείνη τη ημέρα ήρθε από την Αμερική. Ο Παύλος μιλούσε συνεχώς για τον νόστο που αισθανόταν για το χωριό και άλλα πολλά και φαιδρά. Τον ρωτώ για τα παιδικά του χρόνια στο χωριό και μου απαντά.

— Χαίρομαι ιδιαίτερα που βρίσκομαι και πάλι στο χωριό. Το νοσταλγία πραγματικά. Χαίρομαι που σε βλέπω και θυμούμαι τα παιδικά μου χρόνια. Τις αξέχαστες εκείνες μέρες και την σχολική μας ζωή. Θυμούμαι τον καλό και αξέχαστο εκεί-

νο δάσκαλό μας τον Πέτρο Θανάπουλο. Είμασαν 50-60 μαθητές στο σχολείο στιβαγμένοι σε μια αίθουσα. Μας προλάβαινε όλους. Η σοφή του καθοδήγηση και η βέγγα της κρηνιάς, ήταν αποφασιστικές.

— Και εγώ το θυμούμαι Παύλο. Τα παιδικά χρόνια δεν ξεχνιούνται βέβαια. Ύστερα από αυτό το ταξίδι θα μας ξανάρθει;

— Δεν μπορώ να προβλέψω πόσο συχνά θάρχομαι, πάντως θα προσπαθώ να έρχομαι. Το χωριό το αγαπώ και το νοσταλγώ μου είναι αξέχαστο και θέλω να το βλέπω. Μόλις κατέβηκα από το αεροπλάνο στην Αθήνα, μούκανε εντύπωση η κατάσταση των απεργιών. Πολύ με στενοχώρησε. Δεν περίμενα ένα τέτοιο καλωσόρισμα στην πατρίδα. Εύχομαι να αλλάξει αυτή η νοοτροπία. Άσχετα με ποιά κυβέρνηση κυβερνιέται ο τόπος και ποιο κόμμα, οι απεργίες δεν κάνουν καλή εντύπωση.

— Αυτή είναι η αντίληψη σαν βέβαια. Όλοι δεν επιθυμούμε τέτοιες καταστάσεις και οξύνσεις, αλλά ευτυχώς ή δυστυχώς αυτό είναι συνέπεια της ελευθερίας που πρέπει να έχει μια δημοκρατική χώρα και ο τρόπος της διεκδίκησης ορισμένων δικαιωμάτων πολιτών για να διορθωθούν τα κακώς κείμενα, αλλά κάποτε ξεφεύγουν από τα όρια, αγαπητέ Παύλε.

Τελικά το ρίξαμε στην πολιτική και οι γυναίκες άρχισαν τη δική τους συζήτηση. Έτσι συνεχίστηκε η ευχάριστη συνηγορία δώδεκα Δολιωτών το ευχάριστο εκείνο βράδυ της 15 Οκτωβρίου 1990 με τερψιλαρόγγισα εδέσματα και πλούσιο χωριάτικο κυλικείο στο σημερινό Δολό με παλιούς και νέους Δολιώτες. Μια γλυκιά ανάμνηση με μέρα σε τόσες άλλες που συνεχίζονται καθ' όλο το καλοκαίρι. Ας ευχηθούμε και πάλι καλή αντάμωση στο χωριό μας. Ας του δώσουμε ζωή με τα παιδιά και τα εγγόνια μας, χρώμα με την παρουσία μας και ας προσπαθήσουμε να μιλήσουμε τους νεότερους να επισκεπτόνται τον επίγειο αυτό παράδεισο της ησυχίας, της γαλήνης και της μεθυστικής φυσικής ομορφιάς. Οκτώβριος 1990

Ε. ΚΟΥΒΑΡΑΣ

ΠΙΞΑΝΕ
ΛΑΔΙ
ΣΤΟ
ΛΥΧΝΑΡΙ

* Βασ. Θανοπούλου	2.000
* Παγούνης Ευάγ.	2.000
* Κουτσουμπίνα Ντ.	2.500
* Βάσσης Δημήτριος	2.500
* Παπαδημητρίου Γ.	3.000
* Μούστος Χρυστόφ.	10.000
* Πότσης Σπυρίδων	10.000
* Πότσης Γεώργ.	εις μνήμη
της μητέρας του και	
γιαγιάς	10.000
* Σούλας Παναγ.	2.000
* Μποντίνης Θωμάς	2.000
* Λάζου-Μποντίνης	
Αλεξάνδρα	2.000
* Γουρδούκης Βασίλ.	1.000
* Ελένη Μέξη	
Παπακώστα	5.000
* Βραβορίτης Ηρακλ.	2.000
* Μπότσικος Παύλος	2.000

ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ
ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΚΩΣΤΑΡΑ

Θλιμένα σύννεφα βαριά
τον ουρανό σκεπάζουν
και με φαρμάκι τις καρδιές
μεσ' το Δολό σταλάζουν.

Κλάψτε βουνά, κλάψτε πουλιά
το νιο το παλληκαράκι.
κλάψτε του χωριού
τον σταυραετό
που πέταγε με χάρη.

Και σεις ψηλά καμπαναριά
ηχείστε απ' άκρη σ' άκρη
για ν' ακουστεί στον τόπο μας
ο θρήνος και το δάκρυ.

Ο Γιάννης μας πια δεν ζει,
έφυγε για πάντα μόνος
τον κλάψαμε όλοι μας μαζί
και με μεγάλο πόνο.

Μοίρα κακιά σε φθόνισε,
νάταν η ώρα μαύρη
που άσπληχνα ο χάροντας
σούκοψε το υφάδι.

Δεν υπάρχουν λόγια παρηγοριάς
για μια μεγάλη θλίψη
κι ο πόνος μας φώλιασε βαθιά
και την καρδιά μας σκίζει.

Γιάννη γιατί μας έφυγες
τόσο νωρίς για πάντα,
σε κλαίει όλο το Δολό
και το Πωγώνι αντάμα.

Της μοίρας σου ήταν γραφτό
να φύγεις από κοντά μας
μα μεσ' τη σκέψη μας θα ζεις
και αιώνια στην καρδιά μας.

ΔΗΜ. ΠΟΤΣΗΣ
Φεβρουάριος 1991

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

● Στην οικογένεια Σπύρου Πέγιου ευχόμεσθε να ζήσει το νεογέννητο κοριτσάκι.

ΘΑΝΑΤΟΙ

● Πέθανε και κηδεύτηκε στη Θεσσαλονίκη ο Ιωάννης Κωσταράς.

● Πέθανε και κηδεύτηκε στο Δολό ο Κωνσταντίνος Κωσταράς.

● Πέθανε και κηδεύτηκε στο Δολό ο Παντελής Έξαρχος.

● Πέθανε στην Αθήνα και κηδεύτηκε στο Δελβινάκι η Βασιλική Κοτρώτσου.

● Πέθανε και κηδεύτηκε στα Ιωάννινα η Σακκά Αλεξάνδρα πεθερά του Δημητρίου Πότση.

Η εφημερίδα μας εκφράζει στους δικούς τους θερμά συλλυπητήρια.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

● Τελέστηκε στο Δολό τεσσαρακονθήμερο μνημόσυνο της Χρυσούλας Πότσης.

● Τελέστηκε στη Θεσσαλονίκη τεσσαρακονθήμερο μνημόσυνο του Ιωάννη Κωσταρά.

● Τελέστηκε στο Δολό τεσσαρακονθήμερο μνημόσυνο της Ευδοξίας Βαλερά.

● Τελέστηκε στο Δολό τεσσαρακονθήμερο μνημόσυνο του Παντελή Έξαρχου.

● Τελέστηκε στα Ιωάννινα μνημόσυνο με τη συμπλήρωση χρόνου από το θάνατο της Αθηνάς Λάζου.

● Τελέστηκε στην Πωγωνιανή μνημόσυνο με τη συμπλήρωση χρόνου από το θάνατο του Σπυρίδωνα Γιάννου.

ΔΩΡΕΕΣ

● Η οικογένεια Γεωργίου Πότση στη μνήμη της μητέρας και γιαγιάς δρχ. 10.000 στην εφημερίδα «Δολιωτικά».

● Ο Σπυρίδων Πότσης υπέρ Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου Δολού δρχ. 10.000 εις μνήμη του πατέρα του.

ΨΗΦΙΣΜΑ

Ο Εκπολιτιστικός Σύλλογος Δολού Ιωαννίνων με την αναγγελία του θανάτου του Κωνσταντίνου Κωσταρά πρώην Προέδρου Δολού συνήλθε έκτακτα στις 13 του μήνα Μαρτίου και αποφάσισε τα παρακάτω:

1. Να παρευρεθεί σύσσωμο το διοικητικό συμβούλιο στην κηδεία και να εκφράσει τα συλλυπητήριά του στους οικείους του.

2. Αντί στεφάνου να δοθεί το ποσόν των 10.000 δρχ. στον Άγιο Νικόλαο Δολού.